

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Adversvs Omnia Catabaptistarvm Prava Dogmata Heinrychi Bullingeri lib. IIII

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1535

VD16 B 9759

Quantum iugum per abolitionem redituum populo imponatur

urn:nbn:de:hbz:466:1-35433

bus magne negotiationes & contractus fiebant, prædicarent, tamen contra ius gentium nihil uel prædicasse uel scripsisse dicuntur.

Spiritus ergo Apostolicus non est, qui contempto magistratu & eius legibus pro temporarijs rebus tumultuatur & litigat. Ex patre diabolo nascitur hic, & cupiditate noxia, per quem satan, antiquus hostis ueritatis, Euangelij splendorem opprimere conatur. De quo Iacobus sic scribit: Vnde bella & lites in uobis? Nonne hinc? nimirum ex uoluptatibus uestris, quæ militant in membris uestris. Concupiscitis & non habetis: inuidetis & emulamini, & non potestis adipisci, &c.

Q V A N T V M I V G V M P E R abolitionem reddituum populo imponeretur.

Expendendum omnino simplicibus, non synceros esse, qui hæc mouent, nec amore huc instigatos, qui nondum recte consyderarunt, quid ex hisce demum sequeretur. Nec tam bene tecum agitur unquam, quin ceruicibus tuis duplex onus imponatur, utrumq; duplo grauius quàm sint redditus. Decernat aut indulgeat magistratus, ut intra quinquennium omnes redditus simul cum sorte redimantur. Iam duo grauißima incommoda succedent, Alterum;

sortem ponas, aut hypothecam fundū scilicet aut prædium amittas necesse est. Nam prædium aut fundus sic impignoratur, ut si quid sorti decesserit, prædio aut fundo sarciatur. Quæ impignorantur ferè domus sunt, agri, prædia, uineta, negotiationes, &c. Quod si pauper pignus amittere, uel sortis diminutionem ferre cogitur, eadem opera ad mendicitatem adigitur. Si sortem ponere aut dare cogitur, ubi illam accipiet, quum hæctenus uicesimam partem dare uix sustinuerit, nempe reditus? Si mutuo uelit accipere, priori debito obligabitur, ut taceam interim quòd quisq; pro se sollicitus quomodo sua redimat, non possit, etiam si uelit, alijs succurrere.

Porro, si tu, qui diues es, aut qui quinque duntaxat aut decem aureos debes, dicis: Ego reditus meos facile redimam, iam tua tantum spectas, nec proximi pauperis habes rationem. Ut maxime iam soluendo es, quo posthac uetmini aut uestra conseruabitis? quum omnis thesaurus uester cum parata pecunia in redemptione expendatur. Ad hæc reditus quidam redimi non possunt, ut quos fundi reditus nominant, hi enim ad proprietarium pertinent, ad tempus tibi duntaxat locati. Dominus ergo fundum suum, te amandato, alijs colet, aut te ut mercenario utetur.

Euangelicus est, dices, & Christianus, aut sortem donabit, aut certe bonam eius partem remittet. Quid
si non

si non est Christianus, ut plerique diuitum sunt? Sed Christianus sit, an ergo tibi dare cogitur, quo ipse ad uitam suã sustentandã opus habet? Paulus 2. Cor. 8. dicit: Non ut alijs sit relaxatio, uobis autem angustia. Non secundum imperium loquor. Nemo ergo cogi potest ut sua uel donet uel abijciat. Quod si maxime dare cogi posset, non tamen tibi. Potest enim pro sua libertate dare cui uoluerit, aut cui fauerit. An uerò Euangelium hoc te docet, ut aliena concupiscas? Aut hoc Christianum est, ut aliorum bonis ac rebus contra uoluntatem eorum utaris? Sed hæc facere cogitur (inquis) sub titulo restitutionis, quum reditus tot acceperit tamq̃; diu ut sortem uel exequent uel superent etiam. Respondemus illic restitutioni locum esse, ubi res dolo, furto, aut rapina partæ sunt. Reditus uerò iniqui & iniusti non sunt, non sunt rapti, non furto ablati, à nemine per uim extorti. Nam recipiuntur utriusq̃; & emptoris & uenditoris uoluntate, nõ in angulis, aut clam, aut per insidias, sed palàm ac coram magistratu coramq̃; iudice omnia transiguntur, fiunt tabellæ & instrumenta, quæ obsignantur auctoritate magistratus, impignorantur prædia, domus, uineta, &c.

De redivibus æquīs & iustis loquimur, quos bona fide duros nos pollicemur. Reditus ergo in restitutionem non pertinet. Quumq̃; mutuo daret diues, non

hoc inijt ut nihil esset à te recepturus, sed quod bona fide tot & tantum dares, quod tum pollicebaris non inuitus nec coactus. Quis iam feret, ut mentiaris, ut proximū fraudes, ut fidem frangas, & periurus fias? Quòd si haectenus quotannis reditus reddidisti, nimirum nihil dedisti quàm quod debebas, pignore interim pro tua uoluntate in commodum tuum usus, què fructum retinere & creditorem eo fraudare iniustū fuerit. An ergo tu hoc fructu uti potes, creditor non potest? quod tibi licet, illi peccatum erit? Si tu laborasti, ille expensas & sumptus habuit, sine quibus frustra laborasses. Tu ergo ex alieno fundo fructum capere, & ei nihil reddere uoluisti? Quid iniustitiae hic meditaris? Scriptum est 1. Thessal. 4. Ne quis circumueniat proximum aut fratrem in negotio.

Quòd si per uim et iniuriam te expedire moliris, et non dare quæ debes meditaris, uidere cuiq; facile est, quid in Euangelio quæsieris, aut quo spectaris, oculo nempe maligno & inuido ad commodum duntaxat & lucrum tuum. Quid ergo referes? quod Iudas Galileus, quod Spartacus, quod Simon & ceteri, qui per tumultum ad libertatem grassati sunt. Discant interim tibi ne micam quidem charitatis esse Christianæ, nec spectare te ad pacem & publicam tranquillitatem, sed ad seditiones & turbas. Christus censum dabat, quem non debebat, ne quem offenderet: uos dare non uultis,

tis,

tis, quod non solum debetis, sed quod bona fide polliciti estis. Diues ergo iure cogi nō potest, ut tibi sortem aut pignus libere donet, quod ne petere quidem ausis, si charitatem uel minimam habes. Tu uerò iure cogi potes, aut sortem ut des, aut ut bonis & pignoribus cedas. Quorum utrumq; quum sine maximo damno facere non possis, facile intelligis, quàm periculosum ac pestiferum sit hoc dogma catabaptistarum, quum de redemptione redituum tam temere loquuntur.

Alterum incommodum aut onus quod ex redemptione redituum uenit. Ponamus te tam esse opulentum, ut aut sortem dare, aut pignus ad te redimere possis, adhuc tamen omnes facultates & possessiones occupabunt opulenti. Hi enim omnem occasionem expectare possunt, quum pauper non possit. Venum exponentur possessiones aut prædia, & in auctionem uenient, statim adsunt diuites qui præda inbiant. Et quoniam paratam & numeratam habent pecuniam, plus offerenti & licitanti prædium, uinetum, aut domus addicitur. Omnia ad se rapiunt diuites & potentes, omnia occupabunt auari, agrum agro, domum domui annectentes. An non uidemus hic regnare fœnus? Nihil enim emet à te, sed dissimulabit se empturum, donec necessitate tanta urgearis, ut pro pecunia uilissima, quam ipse præscribet non quam tu indicas, dare cogaris. Iam magis insanient, iam magis seuiant,

opulentiores ac potentiores indies euadent, quum ex fundum & omnem usumfructum sibi usurparunt.

Mercenarijs operis conductis quotidie, prædia rustica colent, & te, qui prius partem prædij habebas, mercenario utentur. Hoc pacto nec uxori tuæ nec liberis consultum erit. Tandem huc res deueniet, ut plus terræ occupet iam unus, quàm antea quinque, ut solus tot fructus recipiat, quot prius quatuor aut quinque cum uxore & liberis alebantur. Hi omnes post hæc mercenarij erunt.

Ad hæc oligarchia subnascetur, in qua pauci, ipsi mali, ac impij homines imperitabunt, & omnia pro libidine sua agent, ut nemo contra eos uel mutire audeat. Breui enim in illorum manus omnia redigentur. Domunculam uis conducere miser, occupauit totum uicum diues, ab eo conducas necesse erit. Labore (inquis) manuū mearū mihi consulam. Sed nec instrumenta habes, nec ferrum, nec chalybem, nec corium, nec pecuniam, nec prædium. Eblandiendus ergo tibi fauor diuitis, supplicibus precibus ambienda eius gratia, aut adulandum turpiter, multa in summa tibi deuoranda indigna. Si nulli amplius dabuntur reditus, metuet facultatibus suis diues, nec facile mutuo dabit quum soluendo non sis. Iam quum sortem nullam habes, nihil est quod ei impignores, tantum non ergo seruus ei fies, si quid ab eo impetrare, & non totus perire uelis.

An non

An non hoc milies grauius est quàm reditus dare? Sed mediocriter diues es, quid ergo habes quàm quod uulgo alij? Pater tuus tota uita sua strenue laborauit, se suosq; quod satis fuit aluit & sustētauit, neq; id sine necessitate. Quamobrem parum morienti reliquum fuit, præter domunculam, prædiolum urbanum, & of ficinam, quæ iam hereditate ad te translata sunt. Sed non possunt hæc tibi tuisq; sufficere, nisi habeas qui quotidie manum præbeant & opem ferant laboranti & negotianti.

Vt præteream interim calamitates temporum, uia & sterilitates frugum, negligentias, & cætera huiusmodi impedimenta quæ quotidie accidunt, & gna uisimum quemq; non raro à meta ad quam tendit longe detinent atq; abarcent. Adeundus ergo tibi & supplicandus diues, qui non minus pignora petet & in tuto esse cupiet quàm prius. Si opem impetratam uolueris, facultates tuas & possessiones impignorabis necesse erit. Iam ergo non reditus solum dabis, sed ex necessario usu & negotiatione quoq; tua censum persolues. Quæret enim diues, iustum æquumq; sit, ut nihil de mutuata tibi pecunia accipiat, ex qua, si tibi eam non dedisset, tantum fructum capere potuerit? In summa, eò tandem res ueniet, ut diuiti totam partem negotiationis tuæ cedas, aut nihil omnino mutuo dabit. Quo fiet ut plus fructus ex suis facultatibus opulenz

lus capere, & pauperes magis deglubere possit. Sic enim eum deplumabit, ut uolare minus possit quam antea. Et hoc pacto plus usus capiet diues quam antea ex redditibus.

Sed caueantur hæc, mox aliud & grauius malum oritur, ut diues nihil mutuo det, nisi stipulatione facta. Gratia exempli. Si mihi hanc pecuniam certo tempore non restitueris, ius mihi sit pignore ut proprio uti, aut ultra sortem tot & tot dabis. Hoc mortalibus damnosius multo erit, quam decem dare redditus. Nam hic radicem sceneris damnatissimi cernere & reperire licet.

Magistratus (inquis) hæc legibus cauebit, & transgressores puniet. Esto igitur stipulationes uetet, neminem tamen iure cogere nec debet nec potest, ut sua cæteris mutuo det. Quum igitur opulentus uidet sibi uiam ad auaritiam suam explendam esse præclusam, suas opes mordicus retinebit & reponet, nemini quicquam mutuo daturus, uel prædia ac possessiones emet, uel negotiabitur, ut supra diximus: interim uerò pauperibus & inopibus consultum non est. Quamquam uerò multorum corda per prædicationem Euangelij ad misericordiam & beneficentiam in pauperes commouentur, maxima tamen pars semper suis commodis & lucris inhiabit, & auaritiæ studebit.

Quamobrem in negotijs Reipublicæ, non quid paucis, sed

cis, sed quid multis commodum & utile fuerit consy-
 derandum. Quid vulgo & ferè contingat aut contin-
 gere possit spectandum, & curandum in primis ne
 pauperes opprimantur. Pij ac fideles nulla nimirum le-
 ge opus habebunt, sed spiritu agitante ad misericor-
 diam, charitatem, & beneficentiam proclives erunt.
 Tametsi nec inter illos charitas feret, ut alterius pecu-
 nia aut opibus tu utaris, ipse penuria laboret, aut dam-
 num patiat. Oportet ergo ut per magistratum, ex
 lege charitatis, quod æquum, quod iustum, constitua-
 tur. Hoc commodissime fiet, si redditus, iuxta regulas
 superius datas, legitimi dantur & recipiuntur, qui-
 bus etiam onera supra enumerata facilius evitantur
 & cauebuntur. Potest enim diues isto pacto mutuo da-
 re: inueniet rursus pauper ubi mutuo accipiat. Nec
 possidebit diues ultra fundum & proprietatem, nec
 omnem usumfructum tollet, sed partem tantum uicesi-
 mam, uel simile quid quod æquitas suadet: nec debitor
 mercenarius duntaxat erit, sed & partem etiam pos-
 sidebit, ut etiamsi prædiorum aut possessionum pro-
 prietatem plenam non habeat, illis tamen ut proprijs
 tota uita utitur, modo rite & bona fide ea colat. Cre-
 ditori spes non erit nisi redditus, quantumcumq; debi-
 tor pecunia sua lucretur: nec debitorem creditor
 stipulationibus onerare, nec fundo depellere poterit.
 Nam qui mutuo accipit pecuniam, ut redditus de agro

suo quotannis det, manet nihilominus agri sui dominus & haeres, quum creditor agrum sibi uendicare non possit, donec debitor redditus quotannis persoluit. Expensa deinde sic sunt omnia, antequam mutuo accipias pecuniam, & redditus indicantur, ut nec tu graueris (modo gnauiter & strenue rem familiarem curaris) nec damnum accipiat creditor, nam minor non erit pecuniarum summa quam ut ex usu tuo fiet. Quum igitur pauperi praedia & possessiones manent, etiam si uel caeli inclementia uel aliud incommodum acciderit quibus miser semel uel iterum periclitetur & affligatur, potest altero anno fertiliore & uberiore prouentu facile emergere, quod itidem in stipulationibus & terminis praestitutis fieri haudquaquam potest. Nam mox ut annus fallat, et fortuna saeuierit, proprietati omni deijciatur, & omni spe destituetur miser. Qui ergo in hoc laborant, ut redditus accipere & dare prohibeantur, opulentos opulentiores faciunt, & sese tempore possessionibus spoliant, ac in perpetuam & grauem seruitutem conijciunt.

EXHORTATIO AD CATA

baptistas, ad pauperes, diuites, & potentes,
ut maiori fide synceriusq; in
reditibus agant.

Ridite